

Roda de Premsa

Dia: dijous 16 d'octubre 2014

Hora: 17.00

Lloc. Sala Laya

**AGNÈS VARDA /JACQUES DEMY: tot un món
EL MÓN ENCANTAT DE JACQUES DEMY**

www.filmoteca.cat

Presentació

Jacques Demy i Agnès Varda van conviure molts anys sense perdre les seves respectives personalitats cinematogràfiques sorgides en el context de *La Nouvelle Vague*. L'exposició **"El món encantat de Jacques Demy"**, procedent de la Cinémathèque Française, reivindica l'obra del primer i la retrospectiva **"Varda-Demy: tot un món"** permet entendre millor aquesta singular parella cinematogràfica. La seva filmografia ens acompanyarà els mesos d'octubre i novembre. L'exposició romandrà oberta fins al 31 de gener 2015.

Agnès Varda i la seva filla Rosalie Varda-Demy ens acompanyaran en la inauguració de l'exposició, comissariada per Matthieu Orléan, i ens presentaran els films *Lola* (Jacques Demy, 1961), en còpia restaurada i *Jacquot de Nantes* (Agnès Varda, 1991), el dijous 16 d'octubre a les 20.00 hores i divendres a les 19.30, respectivament.

Exposició

El món encantat de Jacques Demy

(del 17 d'octubre al 15 de gener)

La Filmoteca acull l'exposició "El món encantat de Jacques Demy", produïda per la Cinémathèque Française. Comissariada per Matthieu Orléan, contribueix a entendre millor un cineasta contemporani de la Nouvelle Vague i admirador del cinema nord-americà, molt especialment dels musicals, que va utilitzar com a referència per a *Les parapluies de Cherbourg* i *Les demoiselles de Rochefort*, abans d'endinsar-se en el món "encantat" de contes infantils com *Pell d'ase* o *El flautista d'Hamelin*, que el conduïrien a una darrera etapa, més fosca, en què conjuga les revoltes sindicals d'*Une chambre en ville* amb el mite d'Orfeu a *Parking*.

L'exposició permet penetrar en el fascinant a l'hora que complex món del cineasta i fer-ho amb l'ajuda de fotografies, objectes, pintures, esbossos i dietaris, de la mà del propi Demy però també sota la influència de Cocteau o Picasso, genis inspiradors. Aprenem moltes coses, n'intuïm d'altres, anem de la idealització d'una ciutat portuària –Nantes, a *Lola*,- a la realitat tràgica d'un altre port –Marsella a *Trois places pour le 26*- i, sobretot, gràcies al trajecte, ens queda clar que els impulsos, creatius o amorosos, no s'expliquen, sinó que es viuen. Els somnis de colors del cineasta Jacques Demy sovint partien de dones que mitificava: Anouk Aimée, Jeanne Moreau, Catherine Deneuve, Françoise Dorléac, Dominique Sanda... Són les protagonistes dels seus films i de l'exposició que presentem. Les veiem retratades –a vegades per Agnès Varda- com a símbols d'una ciutat : Nantes, Nice, Cherbourg, Rochefort, Los Angeles... Elles són el fil conductor d'un univers molt personal que Demy crea amb la col·laboració del seu decorador Bernard Evein, amb figurins com els d'Agostino Pace i la inconfusible música de Michel Legrand.

L'exposició que ara us presentem a la Filmoteca ens introdueix en aquest univers, tot proposant-vos un recorregut pel món –en realitat, un continent ple de colors– de Demy.

La mostra s'articula en cinc àmbits:

Àmbit 1: Nantes i els camps magnètics

Nascut el 1931, el cineasta Jacques Demy va créixer a la ciutat de Nantes. En la seva vida i la seva obra, la capital del ducat de Bretanya funciona com una rèplica en miniatura del món, vinculada al passatge Pommeraye, un centre comercial amb una gran claraboia, fet d'arcs d'estuc, en què l'adolescent es va comprar la seva primera càmera Pathé Baby als tretze anys. Nantes, una ciutat amb dues cares (aristocràtica i proletària), oberta al mar (els viatges cap al Nou Món) i idealitzada pel moviment surrealista des de finals de la dècada de 1910.

Les seves característiques espacials afecten fortament la geografia poètica de Demy: el port industrial, les barres dels mariners de permís, els passatges elegants, el pont transbordador (actualment desaparegut). Sense oblidar els referents familiars: el garatge del pare, la perruqueria de la mare i la sala de cinema Katorza, on tindrà lloc la seva descoberta decisiva del setè art —un amor pel cinema generós, que barreja sense jerarquia Walt Disney i Robert Bresson, Vincente Minnelli i Max Ophuls. Demy convocarà aquesta topografia íntima en el seu primer llargmetratge, *Lola* (1961), rodat íntegrament en decorats naturals de Nantes i en què reinventa els llocs de la seva infància, en què el miraculós passatge Pommeraye, cruïlla de totes les trobades i tots els possibles, és el punt de partida de l'aventura. A Demy també li agrada mesclar els actors professionals i els seus amics de Nantes que li havien inspirat alguns personatges de la pel·lícula. «En aquesta ciutat boja i bella, podia fer palesa l'oposició entre la ciutat reconstruïda després de la guerra i el que queda dels barris vells. A més, aquesta decoració moderna i barroca harmonitza amb els personatges i els seus sentiments.» (Jacques Demy).

Àmbit 2: La melodia de la felicitat

El director deia que «una pel·lícula lleugera que parla de coses serioses és millor que una pel·lícula seriosa que parla de coses lleugeres.» Dos títols, *Les parapluies de Cherbourg* (*Els paraigües de Cherbourg*) i *Les demoiselles de Rochefort* (*Les senyorettes de Rochefort*) - dues pel·lícules musicals (cantades / encantades) amb un *final feliç* en què els enamorats es perden en embolics encreuats com un trencaclosques; dues pel·lícules que són la prova que Jacques Demy mai no ha tingut por dels vibrats del melodrama, ni de cap altra forma de clímax emocional.

Pensades en l'eufòria de la dècada de 1960, aquestes dues obres «manifestes» es van convertir en símbols d'un renaixement estètic explosiu, van trasbalsar la història del cinema francès i van revelar al públic Catherine Deneuve, l'encarnació d'un ideal femení amb moltes cares. Per a aquests dos projectes ambiciosos, Demy rep el suport de la productora Mag Bodard, que li atorga els mitjans dels seus somnis bojós de cineasta. Pot canviar de color i de música, amb l'ajuda del seu alter ego, el músic Michel Legrand, per escollir cançons simfòniques pregravades per cantants professionals que doblen els actors i les actrius.

3) Viatge a Los Angeles

Jacques Demy va anar per primera vegada als Estats Units el 1965, amb motiu de l'estrena de *Les parapluies de Cherbourg* (*Els paraigües de Cherbourg*), nominada als premis Oscar. Dos anys més tard, va ser convidat amb Agnès Varda a San Francisco, per a una retrospectiva de les seves pel·lícules. Els dos realitzadors van decidir quedar-se a Califòrnia i es van instal·lar a Los Angeles. Los Angeles és una ciutat audaç i avantguardista que els captiva, i hi troben nous punts de referència estètics i polítics, entre el *love-in* antigüerra del Vietnam i la cultura *hippy*. La topografia de la metròpolis californiana sedueix Demy: la seva immensitat i, al mateix temps, el seu aïllament provincial, la relació amb la natura i el mar, la converteixen en l'escenari ideal per als seus projectes de ficció. Projectes fantasmes —que no veuran la llum— i un llargmetratge, *Model Shop*, que roda el 1969.

4) Un sèrie de somnis

«El que més m'interessava era la possibilitat, fins i tot la necessitat, de fer coexistir el realisme i la màgia.», deia Jacques Demy en parlar del seu cinema.

El director sempre havia manifestat una passió pels contes de fades. *Peau d'âne* (*Piel de asno*) (1970), adaptat de Perrault i rodat als castells de Chambord i de Plessis-Bourré, en subscriu el retorn al cor del seu país natal, però també mostra com l'«etapa americana» va ser plena d'ensenyances. Com si, de sobte, Demy es desinhibís per comparació a la tradició francesa i es permetés noves audàcies psicodèliques. Després de *Peau d'âne* (*Piel de asno*), una pel·lícula de culte situada en un entorn sagrat, Demy, a la dècada dels setanta, es continua interessant per les llegendes. En primer lloc, la de *Le joueur de flûte* (*El flautista*) (dels germans Grimm), per a la qual en confia el paper principal al cantant *flower power* Donovan; després *Lady Oscar* (*Lady Óscar*), situada en part en la llegendaria Versalles abans de la Revolució francesa. Tres contes barrocs en què s'expressa cada vegada, darrere el luxe i dels vestits de fades, una part de la privacitat de la cineasta. L'espectador hi troba la seva passió pel romanticisme europeu del segle XIX (Gustave Doré i Goethe) i per la poesia surrealista del segle XX (Cocteau i Prévert).

5) Tenir un feble per...

Les darreres tres pel·lícules de Jacques Demy revisiten els temes abordats en les anteriors, però d'una manera més directa. Les mares de família són més decadents i amorals (Danielle Darrieux o Françoise Fabian). Els llocs del passat són espectrals (la Nantes gòtica d'*Une chambre en ville*), on acaba predominant la mort (el regne d'Hades a l'inframón de *Parking*). Demy pinta un món en què el foc sagrat només existia en les profunditats de la seva memòria: un cinema que no és en present, sinó en *come-back*, com la seva última pel·lícula *Trois places pour le 26* /Tres places per al 26. Pel·lícules des-en-cantades emblemàtiques d'aquests anys vuitanta traumàtics, en què es qüestionen les utopies. I la pel·lícula de Jacques Demy, que incomoda per les dissonàncies de la seva estètica, ja no és capaç de satisfer el públic que l'havia elogiat tant als anys 1960-1970.

RETROSPECTIVA

VARDA/DEMY: tot un món

- De l'1 d'octubre al 16 de novembre 2014
- Presentacions a càrrec d'Agnès Varda i Rosalie Varda-Demy
  - Dijous 16 d'octubre /20.00h *Lola* (Jacques Demy, 1961)
  - Divendres 17 d'octubre /19.30h *Jacquot de Nantes* (Agnès Varda, 1991)

AGNÈS VARDA

Agnès Varda (Bruxel·les 1928) va saltar de la fotografia al cinema en el context de la Nouvelle Vague. Vídua del director Jacques Demy, la seva obra ha transitat per les imprecises fronteres entre el documental i unes ficcions en què predominen els retrats femenins, com a *Cléo de 5 à 7*, *L'une chante, l'autre pas* i *Sans toit ni loi*, guardonada amb el Lleó d'Or de Venècia; però també els autoretrats autobiogràfics, selfies que en diríem avui, a *Les plages d'Agnès* i *Les glaneurs et la glaneuse*.

El divendres 17 d'octubre (19.30), ens presentarà el seu film *Jacquot de Nantes* (1991), rodat quan Jacques Demy ja estava malalt. Amb aquesta pel·lícula la directora vol apropar-nos a la infantesa i l'adolescència del director nascut a Nantes i, alhora retre-li un sentit homenatge a la seva memòria.

JACQUES DEMY

En els darrers anys, Varda i els seus fills Rosalie i Matthieu han dut a terme una important tasca de restauració dels films propis i de Demy. Per aquest motiu, la cineasta ha estat guardonada amb el premi honorífic de la FIAF, la Federació Internacional d'Arxius Fílmics. Algunes d'aquestes restauracions recents es podran veure a la retrospectiva.

En total, Demy va signar dinou llargmetratges. Ell desitjava que "entronquessin els uns amb els altres", formant una mena de comèdia humana entrelligada pels somnis i formada per una plèiade de personatges "encantats". Persones i situacions sorgides de la ment d'un cineasta que va conservar sempre intacta la seva infància, el record del seu Nantes natal, i que va consagrar tota la seva energia creativa a recrear-lo, d'alguna manera, al cinema. Un realitzador capaç de revisitar, amb impertinència, la comèdia musical de Hollywood i el melodrama poètic francès, dotant-los d'un toc de psicodèlia abstracta digna del cinema més experimental.

TÍTOLS DE LA RETROSPECTIVA

Dijous 16 d'octubre (20.00) – Dijous 23 d'octubre (18.30)

➔ **Lola**, Jacques Demy, 1961. Int.: Anouk Aimée, Marc Michel, Jacques Harden, Elina Labourdette, Annie Dupeyroux, Corinne Marchand.

Demy va rodar el seu primer llargmetratge en plena eclosió de la Nouvelle Vague. El film, realitzat amb gran inventiva a la ciutat marítima de Nantes, creua els itineraris de diversos personatges per recompondre la vida d'una dona l'existència de la qual es resumeix en la fidelitat a un amor d'infància. Plantejada com un homenatge a *L'àngel blau* de Von Sternberg i a *Lola Montes* d'Ophüls, i pensada com un "musical sense música", *Lola* és una celebració de l'amor, el destí i la felicitat, temes predilectes del director. El film també conté una de les grans creacions d'Anouk Aimée, que es va retrobar amb aquest personatge, tan tendre com sofisticat, a *Model Shop* (Jacques Demy, 1969). **Presentació a càrrec d'Agnès i Rosalie Varda el dimecres 16.**

Divendres 17 d'octubre (17.00) – Diumenge 19 d'octubre (21.30)

→ **Les parapluies de Cherbourg** *Els paraigües de Cherbourg*, Jacques Demy, 1964. Int.: Catherine Deneuve, Nino Castelnuovo, Anne Vernon, Marc Michel, Ellen Farnet.

Primera pel·lícula íntegrament musical de Demy, concebuda com una òpera cinematogràfica per ser contemplada en una gran pantalla. Un exercici d'estil, un assaig arriscadíssim en què el cineasta va treballar amb el músic Michel Legrand, i un autèntic clàssic del cinema més enllà de qualsevol classificació. Un melodrama realitzat sense por de caure en el ridícul.

Divendres 17 d'octubre (19.30) – Dijous 30 d'octubre (20.00)

→ **Jacquot de Nantes**, Agnès Varda, 1991. Int.: Philippe Maron, Edouard Joubaud, Laurent Monnier, Brigitte De Villepoix, Daniel Dublet.

Jacquot era el nom afectuós que rebia Demy, nascut a Nantes, on la família tenia un taller mecànic. El film ens apropa a la infantesa i l'adolescència d'aquest home que, en un període dur (1939-1949), va tenir molt clar que volia ser cineasta i no pas mecànic, com desitjava el seu pare. El realitzador va explicar anècdotes d'aquesta època a la seva esposa, Agnès Varda, qui les va recollir en el guió d'aquest film en què apareix el mateix Demy. Mort a l'octubre del 1990 en ple rodatge, ara el film és un sentit homenatge a la seva memòria. **Presentació a càrrec d'Agnès i Rosalie Varda-Demy el divendres 17.**

Diumenge 19 d'octubre (17.00) – Diumenge 2 de novembre (21.30)

→ **Les demoiselles de Rochefort** *Las señoritas de Rochefort*, Jacques Demy, 1967. Int.: Catherine Deneuve, Françoise Dorléac, Gene Kelly, George Chakiris, Danielle Darrieux, Michel Piccoli, Jacques Perrin, Grover Dale, Geneviève Thénier, Pamela Hart.

L'arribada a Rochefort-sur-Mer d'una fira ambulat provoca la trobada de tres parelles. Amb la continuació estilística d'*Els paraigües de Cherbourg*, Demy seguia

apostant per un musical europeu, tot i que aquesta vegada amb una clara influència del Hollywood dels cinquanta. Com feien Donen i Kelly, Demy va rodar en exteriors disfressats de decorats, amb la ciutat pintada de colors pastel i uns vestits curiosament estudiats. Tot en funció del veritable espectacle, compost per tretze cançons i cinc grans números musicals.

Dimarts 28 d'octubre (20.00) – Divendres 31 d'octubre (22.00)

➔ **La Baie des anges** *La badia dels àngels*, Jacques Demy, 1963. Int.: Jeanne Moreau, Claude Mann, Paul Guers, Henri Nassiet, André Certes, Nicole Chollet, Georges Alban, Conchita Parodi.

Un modest empleat de banca s'enamora d'una jove ludòpata que va de casino en casino jugant a la ruleta. El segon llargmetratge realitzat per Demy és un descens als inferns que flirteja amb el conflicte dramàtic que generen dues passions a la llarga irreconciliables: l'amor i el joc. Un film fràgil i harmoniós que combina hàbilment la tendresa i la serenitat a partir d'una posada en escena elegant i plena de gràcia que transcorre en el marc majestuós de la Costa Blava francesa i que té Jeanne Moreau com a protagonista.

Dimecres 29 d'octubre (20.00) – Divendres 31 d'octubre (17.00)

➔ **Model Shop** *Estudi de models*
Jacques Demy, 1969. Int.: Anouk Aimée, Gary Lockwood, Alexandra Hay, Carol Cole, Tom Holland, Severn Darden, Neil Elliot. França-EUA. VOSC. 93'. Projectió en DCP.

Demy recupera el personatge de Lola, amb què es va donar a conèixer en el seu debut cinematogràfic. Si al final de *Lola* ella marxava amb el seu amant als EUA, ara la trobem sola i desenganyada a Los Angeles, pensant a tornar a França. Però, en aquesta ocasió, el protagonista del film és un home que s'enamora d'ella quan la segueix a un estudi fotogràfic de Hollywood Hills. Una de les obres més sòbries i realistes del cineasta i un retrat desencantat i escèptic de la societat nord-americana.

Dissabte 1 de novembre (19.30) – Diumenge 2 de novembre (19.00)

→ **Une chambre en ville** *Una habitació a la ciutat*, Jacques Demy, 1982. Int.: Dominique Sanda, Richard Berry, Danielle Darrieux, Michel Piccoli, Fabienne Guyon, Anna Gaylor.

Durant la vaga metal·lúrgica de 1955 a Nantes, un obrer compagina els seus problemes laborals amb la passió per una noia casada. El musical de Demy evoluciona cap a un major realisme en aquest melodrama pur, cantat en la seva totalitat, i definit per ell mateix com una "obra tràgica, lírica i còmica, en què la comicitat rau en el fet que els personatges tenen humor".

Dissabte 1 de novembre (22.00) – Diumenge 9 de novembre (19.00)

→ **The Pied Piper** *El flautista*, Jacques Demy, 1972. Int.: Donovan, Donald Pleasence, Diana Dors, John Hurt, Jack Wild, Michael Hordern, Cathryn Harrison, Roy Kinnear.

Adaptació del famós conte dels germans Grimm *El flautista d'Hamelin*. "Allò que crida l'atenció del film és la seva renúncia a l'espectacle. No hi ha cap efecte melodramàtic, ni èmfasi ni subratllats. L'exposició és concisa i depurada. I és que sembla que aquí Demy persegueix un realisme inusual. Un altre factor de singularitat és l'ímpetu amb què el cineasta arremet contra la intolerància, la maldat, la cobdícia, l'Església i la Inquisició, les forces vives que només pensen a incrementar els impostos. La pesta no és res més que la metàfora d'aquesta societat corroïda. Davant de tanta corrupció, tan sols el poder de l'art aconseguirà redreçar la humanitat" (Jordi Batlle Caminal).

Divendres 7 de novembre (17.00) – Divendres 14 de novembre (17.00)

→ **Trois places pour le 26** *Tres entrades per al 26*, Jacques Demy, 1988. Int.: Yves Montand, Mathilda May, Françoise Fabian, Patrick Fierry. França.

Un antic projecte de Demy i Montand que, amb els anys, va anar adquirint la seva configuració definitiva. Una comèdia musical en la qual Montand interpreta Montand i recupera els moments més significatius de la seva vida, amb al·lusions a les relacions amoroses que va mantenir amb Edith Piaf, Simone Signoret i Marilyn Monroe. Però el fil narratiu principal inclou una relació totalment fictícia amb una prostituta de Marsella, amb la qual va tenir una filla, l'existència de la qual ell mai no va conèixer.

Dissabte 8 de novembre (19.30) – Diumenge 16 de novembre (21.30)

➔ **Peau d'âne** *Pell d'ase*, Jacques Demy, 1970. Int.: Catherine Deneuve, Jean Marais, Jacques Perrin, Micheline Presle, Delphine Seyrig, Fernand Ledoux, Henri Crémieux.

Al seu llit de mort, una reina fa prometre al rei que no es casarà fins que trobi una dona que la superi en bondat i bellesa. En portar el conte de Perrault a la pantalla, Demy volia tornar a trobar certes imatges molt precises de la seva infància. Es tracta d'un conte de fades, però en el fons descriu una relació edípica frustrada. Estèticament s'inspira en les il·lustracions dels llibres infantils, el pop-art americà i en la meravellosa artificialitat de Jean Cocteau.

Més informació: www.filmoteca.cat

Barcelona 16 d'octubre 2014